

UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA”

din IAȘI

Facultatea de Filosofie și Științe Social-Politice

Școala doctorală de Filosofie și Științe Social-Politice

Domeniul de doctorat: Științe Politice

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

Coordonator:

Profesor univ. dr. Virgil STOICA

Doctorand:

Emil-Andrei TOESCU

UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA”

din IAȘI

Facultatea de Filosofie și Științe Social-Politice

Școala doctorală de Filosofie și Științe Social-Politice

Domeniul de doctorat: Științe Politice

**Orașul inteligent ca model de guvernare
locală orientată către cetățean**

Coordonator:

Profesor univ. dr. Virgil STOICA

Doctorand:

Emil-Andrei TOESCU

Cuprins

Cuprins.....	1
Cuprinsul tabelelor	5
Cuprinsul figurilor	7
Introducere.....	8
Context, relevanță și motivație.....	8
Fundamentarea problemei de cercetare și construirea cadrului conceptual	9
Obiective, întrebări și ipoteze de cercetare	12
Considerații metodologice	16
Cadru de reflecție asupra întrebărilor de cercetare	18
Structura lucrării	19
Capitolul I: Fundamente ale guvernării.....	23
I.1. Definiții și interpretări	23
I.1.1. Ideea de guvernare la antici	24
I.1.2. Ideea de guvernare în Evul Mediu	28
I.1.3. Ideea de guvernare în Epoca Modernă	31
I.1.4. Guvernarea ca scop în contemporaneitate	35
I.2. Principii contemporane cu privire la guvernare.....	42
I.3. Niveluri ale guvernării	44
I.3.1. Scurt istoric al guvernării locale	45
I.3.2. Centralizare și descentralizare.....	46

I.4. Legitimitatea spațiului local ca nivel al procesului decizional.....	51
I.5. Guvernarea electronică. Provocări și perspective	56
I.6. Finalitatea actului guvernării: politicile publice	63
Capitolul II. Politici publice în era digitalizării	66
II.1. Noțiuni introductive	66
II.1.1. Politici substanțiale și politici procedurale	69
II.1.2. Politici distributive, politici de reglementare și politici redistributive	70
II.1.3. Politici materiale și politici simbolice.....	73
II.2. Procesul politicilor publice	74
II.2.1. Stabilirea agendei - identificarea și formularea problemei.....	76
II.2.2. Formularea alternativelor și alegerea soluției optime	78
II.2.3. Implementarea politicilor publice	81
II.2.4. Monitorizarea și evaluarea politicilor publice	82
II.3. Procesul politicilor publice în era digitală	84
II.4. Politicile publice, calitatea vieții și premisele orașului inteligent.....	89
Capitolul III. Calitatea vieții	92
III.1. Provocările conceptualizării calității vieții	93
III.1.1. Cadranul calității vieții.....	95
III.1.2. Aprecierea obiectivă a calității vieții și starea de bine	98
III.1.3. Scala comprehensivă a calității vieții.....	99
III.1.4. Factorii calității vieții.....	101
III.2. Măsurarea calității vieții	103
III.3. Implicații ale digitalizării asupra calității vieții	107

III.4. Implicații ale administrației orientate către cetățean asupra calității vieții.....	116
Capitolul IV. Smart Cities	120
IV.1. Definiții și paradigme	121
IV.2. Necesitatea orașelor inteligente	124
IV.3. Teorii explicative conceptului de <i>smart city</i>	126
IV.3.1. Orașele inteligente din perspectiva teoriei sistemelor	126
IV.3.2. Orașele inteligente din perspectiva teoriei dezvoltării (<i>developmental theory</i>)	128
IV.3.3. Orașe inteligente prin prisma teoriilor structuraliste	130
IV.4. Dimensiunile orașelor inteligente	132
IV.5. Dileme de natură etică ale orașelor inteligente	136
IV.6. Modele reprezentative de <i>Smart cities</i>	139
IV.6.1. Singapore	139
IV.6.2. New York	142
IV.6.3. Barcelona	144
IV.6.4. Cracovia	146
IV.7. Limite ale modelului <i>smart city</i> . Perspective culturale	147
IV.8. Orașul inteligent ca model de guvernare locală orientată către cetățean.....	149
IV.9. Articularea cadrului conceptual și dimensiunile analizei empirice.....	151
Capitolul V. Metodologia elaborării cercetării.....	155
V.1. Repere teoretice în justificarea alegerii metodologiei	155
V.2. Obiectivele și întrebările cercetării.....	158
V.3. Elemente de design al cercetării.....	161

V.4. Limite de natură metodologică ale cercetării.....	163
Capitolul VI. Rezultatele cercetării	166
VI.1. Cadrul general al demersului analitic.....	166
VI.2. De la plan la practică: adoptarea și implementarea viziunii smart în municipiul Iași.....	168
VI.2.1. Administrație inteligentă.....	169
VI.2.2. Economie inteligentă.....	170
VI.2.3. Mediu curat	172
VI.2.4. Condiții optime de viață.....	174
VI.2.5. Mobilitate inteligentă	177
VI.2.6. Capital uman/ „Oameni inteligenți”	179
VI.2.7. Iași – <i>smart city</i> ? Limite, provocări și perspective de viitor	180
VI.3. Orașul inteligent în viziunea cetățenilor: un studiu cantitativ asupra municipiului Iași.....	185
VI.3.1. Datele și design-ul cercetării.....	186
VI.3.2. Dimensiunile percepute ale <i>smart city</i> . O analiză factorială exploratorie.....	189
VI.3.3. Variații locale în percepția asupra caracterului <i>smart</i> al orașelor din Regiunea Nord - Est	194
VI.3.4. Factori explicativi ai percepției asupra dimensiunilor care conturează fenomenul orașelor inteligente.....	201
VI.3.5. Diferențe de percepție a orașului inteligent în funcție de factori demografici	208
VI.4. Rezultate empirice ale cercetării	213
VI.4.1. Nivelul de dezvoltare inteligentă a municipiului Iași	214
VI.4.2. Percepția asupra orașelor inteligente: diferențe inter-urbane	216
VI.4.3. Administrația publică locală din perspectiva orientării către cetățean	218

IV.4.4. Performanța și transparența administrației ca factori explicativi principali ai percepției asupra <i>smart city</i>	220
VI.4.5. Variabile socio-demografice ca factori explicativi ai percepției asupra nivelului de <i>intelență</i> al orașului Iași	222
Concluzii	224
Concluzii teoretice ale lucrării	224
Concluzii empirice ale cercetării.....	232
Implicații teoretice și practice	236
Limite ale cercetării și perspective de viitor	237
Referințe bibliografice	239
Cărți	239
Articole științifice	243
Capitole în volume colective	253
Lucrări în volume de conferință	254
Rapoarte și documente oficiale	255
Resurse web	258
Anexe	262

Introducere

Context, relevanță și motivație

În ultimele două decenii, conceptul de *smart city* a evoluat dintr-un cadru de discuție situat într-un registru eminamente tehnologic, concentrat asupra instrumentelor digitale și de automatizare a serviciilor publice, într-o paradigmă urbană integrativă, ce îmbină mai multe dimensiuni de natură socială, politică, culturală sau economică. Această transformare este strâns legată de o serie de presiuni exercitate asupra orașelor contemporane prin intermediul unei game variate de fenomene precum gradul accelerat de urbanizare și exod rural, suprasaturarea infrastructurii de bază a orașelor medii și mari sau presiuni de natură climatică și de mediu asupra metropolelor care atrag din ce în ce mai mulți indivizi.

La nivel mondial, estimările ONU indică faptul că, până în anul 2050, aproximativ 68% din populația lumii va locui în mediul urban¹. Această tendință sporește presiunea asupra administrațiilor locale, care trebuie să gestioneze simultan o serie de probleme de infrastructură, să asigure servicii publice eficiente dar, în egală măsură, să rămână

¹ United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division, *World Urbanization Prospects: The 2018 Revision*, New York, United Nations, 2019

conectate și la nevoile și cererile (de mai multe tipuri) ale populației.

În România, procesul de modernizare urbană este profund marcat de decalajele structurale dintre regiuni și de clivajul urban - rural. În timp ce capitala și câteva centre regionale (precum Cluj-Napoca, Iași, Oradea, Timișoara) au început să adopte politici publice și proiecte inspirate din paradigma *smart city*, România rămâne, *in extenso*, o țară cu un nivel redus de adoptare a noilor soluții de către administrațiile publice locale. Contextul național face cu atât mai interesant studiul de caz concentrat asupra Iașului, acesta reprezentând principalul pol de creștere al unei regiuni sărace, concentrând o serie de resurse de infrastructură educațională și capital uman, dar confruntându-se cu o serie de probleme cronice precum mobilitatea deficitară sau poluarea.

Dată fiind această problemă se nasc cele două întrebări care mă vor urmări pe întreg parcursul redactării lucrării de doctorat și anume: *Este, într-adevăr, Iașul un oraș inteligent?*, respectiv *În ce măsură reușește administrația să răspundă nevoilor și așteptărilor cetățenilor?*, încadrate fiind de teza teoretică principală a lucrării și anume aceea de a înțelege cum noul model de guvernare locală, reprezentat de ideea de *oraș inteligent*, oferă premisele unui stil de administrație concentrat în mod prioritar pe nevoile

cetățenilor. Motivația acestei cercetări derivă, astfel, pe de o parte dintr-o preocupare sinceră (și relativ veche, încă din timpul redactării lucrării de licență și, ulterior, a celei de disertație) de a înțelege în ce măsură principiile sănătoase de guvernare electronică pot fi adoptate de către administrația publică din România și cum anume cetățenii se poziționează în legătură cu această viziune, iar pe de altă parte din contextul în care orașele mari din țară (sau cele mai multe dintre ele) se află: administrațiile locale se confruntă cu o serie de crize de încredere extrem de mari, fiind necesară astfel o „reformare” internă în ceea ce ține de modul în care decidenții și reprezentanții politici, respectiv funcționarii din administrație se poziționează în legătură cu relația dintre aceștia și cetățeni, dar și față de problemele nou apărute.

Fundamentarea problemei de cercetare și construirea cadrului conceptual

Gradul accelerat de urbanizare și dinamica complexă a societăților contemporane impun o reevaluare constantă a administrației publice în legătură cu modul în care înțelegerea nevoilor cetățenilor și, ulterior, procesul de producere și oferire a bunurilor și serviciilor publice ar trebui să se întâmple. Guvernarea locală, topic aprofundat spre finele primului capitol al lucrării, trebuie să facă trecerea de la un

model tradiționalist rigid, axat pe procese administrative interne către un model mai dinamic, care integrează și prioritizează o serie de valori precum participarea civică, sustenabilitatea sau receptivitatea la nevoile cetățenilor.

Totuși, deși literatura de specialitate evidențiază numeroase avantaje ale implementării noilor tehnologii în practica administrativă, de multe ori există o discrepanță între nivelul tehnologic atins de orașe și modul în care cetățenii se raportează la acestea. De multe ori, propunerea și adoptarea de proiecte sau de strategii „inteligente” este văzută de către reprezentanții politici ca o *binefacere* generală pentru întreaga comunitate, considerând că toți cetățenii vor fi mulțumiți de rezultatele adoptării acestei noi viziuni. Întâlnim acest fenomen din pricina faptului că administrațiile locale acționează, de multe ori, fără a ține cont (voluntar sau nu) de adevăratele nevoi ale comunității pe care le reprezintă. Bunăoară, acest clivaj care apare ridică o serie de întrebări centrale: *În ce măsură proiectele inteligente adoptate de administrație îmbunătățesc efectiv calitatea vieții cetățenilor?*; *Reușește administrația locală să adopte soluții smart care să denote o orientare către nevoile cetățenilor?* sau *Care sunt factorii care determină în mod prioritar percepția cetățenilor asupra nivelului de inteligență al unui oraș?*

Așadar, **problema de cercetare** a acestei lucrări pornește de la constatarea că **succesul unui oraș inteligent nu poate fi evaluat doar prin prisma implementării tehnologiilor digitale, ci și prin modul în care acestea modelează percepțiile și experiențele cetățenilor în ceea ce privește creșterea calității vieții acestora grație noilor proiecte.** Astfel, deși conceptul de *smart city* se află la intersecția unor domenii precum studiile arhitecturale, urbanistică, guvernare sau politici publice, accentul acestei lucrări nu va cădea în mod prioritar pe primele, ci pe înțelegerea **capacității administrației locale de a integra soluții smart în mod coerent, fiind prioritarizată orientarea acesteia către nevoile cetățenilor și preocuparea pentru creșterea calității vieții acestora.**

Astfel, pentru a avea în vedere de o manieră cât mai clară cu putință modul în care principalele concepte ale lucrării de față sunt conectate între ele voi atașa cadrul conceptual care integrează trei dimensiuni importante în explicarea fenomenului de oraș inteligent.

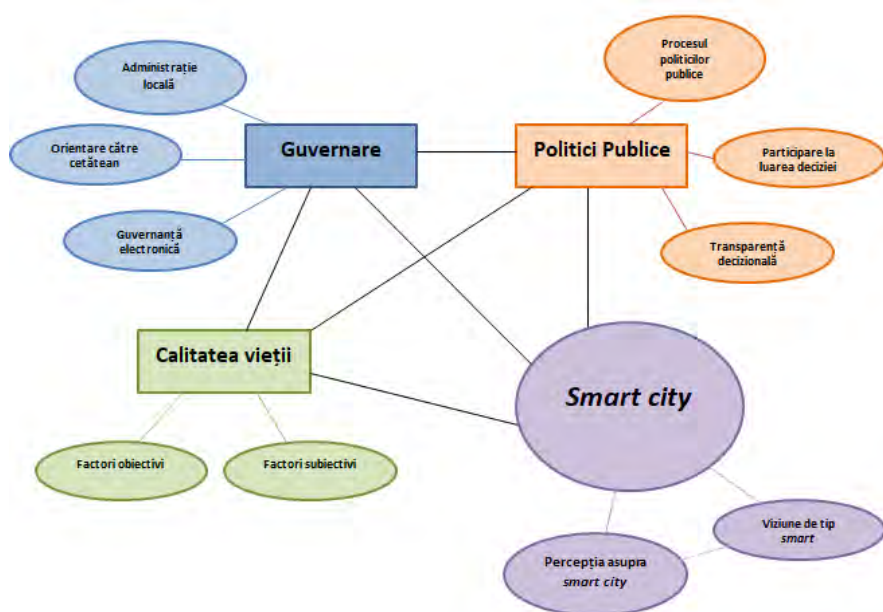

Figura nr. 1 – Cadrul conceptual al lucrării

Cele patru concepte majore care structurează partea teoretică a prezentei cercetări (guvernarea, politicile publice, calitatea vieții și smart city) trebuie înțelese ca elemente interdependente ale aceluiași proces de transformare urbană. Guvernarea oferă cadrul instituțional și normativ al relației dintre administrație și cetățeni, în timp ce politicile publice dau substanță acestui cadru prin măsuri, programe și strategii care vizează rezolvarea problemelor colective. Calitatea vieții constituie atât scopul final al acestor politici, cât și criteriul de evaluare al performanței instituțiilor, întrucât reflectă

bunăstarea și satisfacția cetățenilor față de mediul lor de viață. Toate aceste dimensiuni converg în conceptul de smart city, care funcționează ca un cadru integrator și aplicativ al viziunii de modernizare urbană.

Această articulare demonstrează că orașul inteligent nu poate fi redus la o simplă digitalizare a serviciilor publice, ci trebuie privit ca o structură socio-instituțională complexă, în care tehnologia este un instrument de sprijin pentru guvernare participativă, politici publice eficiente și pentru creșterea calității vieții. Astfel, legitimitatea guvernării este consolidată prin transparență și dialog, politicile publice devin eficiente doar dacă reușesc să integreze nevoile cetățenilor, iar calitatea vieții se îmbunătățește atunci când toate aceste dimensiuni se articulează coerent în direcția unei viziuni unitare.

În consecință, cadrul conceptual adoptat în această lucrare ilustrează modul în care guvernarea, politicile publice și calitatea vieții se reunesc în jurul ideii de smart city pentru a construi un model operațional care să permită evaluarea percepțiilor cetățenilor. Cele șapte dimensiuni empirice derivate din această fundamentare teoretică, pe care le vom folosi în partea de analiză cantitativă a lucrării spre a înțelege care sunt dimensiunile care, în ochii ieșenilor, oferă substanță viziunii de tip smart city adoptată de către oraș, nu reprezintă altceva decât o transpunere analitică a legăturilor dintre cele

patru concepte, oferind baza pentru testarea ipotezelor și pentru interpretarea rezultatelor în partea empirică a tezei.

Consider că în continuare, pentru a putea explora implicațiile teoretice și practice ale acestor legături este important să formulăm o serie de întrebări, obiective și ipoteze de cercetare care să ne ajute în urmărirea cu precizie a țelului cercetării.

Obiective, întrebări și ipoteze de cercetare

Orice demers de cercetare presupune identificarea unui țel sau a unor țeluri pe care cercetătorul le are în vedere în încercarea de a le atinge. Ori, pentru a ajunge la acel obiectiv este valoros ca întregul demers să fie ghidat de o serie de elemente de natură metodologică. În cazul nostru, acestea vor lua forma obiectivelor de cercetare, a ipotezelor de cercetare și a întrebărilor de cercetare.

În ceea ce privește lucrarea de față, pornind de la direcția generală oferită de literatura de specialitate consacrată din zona guvernantei electronice și a orașelor inteligente, miza teoretică a lucrării a fost aceea de a înțelege în primul rând dacă noua formulă de guvernare locală, reprezentată de ideea de smart city, poate reprezenta un model de administrare publică orientată către nevoile cetățeanului (prin formularea de politici publice menite să sporească nivelul calității vieții

indivizilor). În cel de-al doilea rând ne-a interesat, prin intermediul unei analize empirice, să înțelegem modul în care viziunea de tip smart city este, pe de o parte adoptată de către administrația locală din Iași, iar pe de altă parte cum anume aceste noi tipuri de proiecte publice sunt percepute de către cetățenii din municipiu. În acest sens, demersul investigativ a pornit de la o serie de obiective, întrebări și ipoteze de cercetare:

Întrebările teoretice de cercetare sunt următoarele:

Q1. Cum se raportează o serie de teorii ale guvernării la relația dintre cetățeni și cei care dețin puterea?

Q2. În ce mod influențează noile mecanisme de guvernare electronică relațiile și interacțiunile dintre administrație și cetățeni?

Q3. În ce mod influențează digitalizarea administrației etapele procesului politicilor publice?

Q4. Care sunt dimensiunile și indicatorii în funcție de care putem defini și înțelege conceptul de calitate a vieții?

Q5. În ce măsură guvernarea orientată către cetățean influențează calitatea vieții indivizilor?

Q6. Care sunt elementele și dimensiunile care, conform literaturii de specialitate, ajută în identificarea orașelor ca fiind smart cities?

Q7. Care sunt implicațiile implementării strategiilor de tip smart city asupra orientării administrației locale către cetățean?

Întrebările corespunzătoare cercetării empirice a lucrării sunt:

Q1. În ce măsură municipiul Iași este un oraș inteligent din perspectiva proiectelor adoptate și a direcțiilor asumate de municipalitate?

Q2. În ce măsură cetățenii municipiului Iași percep propriul oraș ca fiind unul inteligent în comparație cu cetățenii din celelalte cinci orașe analizate?

Q3. Care sunt principalele dimensiuni care, în percepția locuitorilor din Iași, oferă municipiului o apropiere mai mare de viziunea de tip smart city?

Pentru a oferi o direcție generală întregului efort de cercetare doctorală, am formulat și o serie de obiective generale ale cercetării. Astfel, acestea sunt:

O1. Înțelegerea modului în care conceptele centrale ale lucrării (guvernare, politici publice, calitatea vieții, smart city) sunt conectate prin evidențierea felului în care acestea modelează procesul de înțelegere al relației dintre administrație și cetățeni.

O2. Evaluarea impactului proceselor de digitalizare și al strategiilor de tip smart city asupra calității vieții și asupra orientării administrației publice locale către cetățean.

O3. Investigarea modului în care viziunea de smart city este asumată și percepută în municipiul Iași, precum și identificarea dimensiunilor considerate esențiale de către cetățeni în dezvoltarea unui oraș inteligent.

În sfârșit, în vederea testării unor eventuale legături dintre percepția indivizilor și realitatea de facto în ceea ce privește nivelul de implementare a viziunii de tip smart city, am formulat o serie de ipoteze principale și ipoteze secundare cu scopul de a le testa ulterior. Astfel, ipotezele de cercetare principale sunt:

H1. Percepția asupra caracterului smart al orașului este mai ridicată în rândul locuitorilor municipiului Iași decât în rândul locuitorilor celorlalte orașe incluse în eșantion (Suceava, Botoșani, Piatra Neamț, Bacău, Vaslui).

H2. Cetățenii municipiului Iași percep nivelul de dezvoltare smart a orașului prin intermediul orientării către cetățean a administrației.

H3. Cetățenii asociază în primul rând orașul inteligent cu o creștere a performanței și a gradului de transparență a administrației publice.

Ipotezele secundare sunt:

H4. Nivelul de educație al cetățenilor influențează atitudinea acestora față de conceptul de smart city.

H5. Vârsta cetățenilor determină diferențe semnificative în gradul de acceptare a conceptului de smart city.

Datorită tuturor elementelor de natură metodologică evidențiate mai sus (și în urma răspunsurilor pe care le vom oferi acestora) vom obține o serie de direcții principale ale cercetării empirice. Acestea se conturează sub forma înțelegerii:

- a. Dacă Iașiul este un oraș inteligent din perspectiva proiectelor adoptate și a direcțiilor asumate de municipalitate;
- b. În ce măsură ieșenii consideră că orașul Iași este un oraș inteligent raportat la percepțiile altor cetățeni din orașe ale Zonei de Dezvoltare N-E;
- c. Care sunt principalii factori prin care locuitorii municipiului Iași explică fenomenul adoptării viziunii smart city de către administrația publică ieșeană;
- d. Dacă orientarea către cetățean a administrației reprezintă un element principal prin care ieșenii înțeleg ideea de Iași - smart city;
- e. Dacă există diferențe semnificative între percepțiile ieșenilor în legătură cu gradul de adoptare a proiectelor smart

de către administrație plecând de la o serie de variabile socio-demografice.

Cadru de reflecție asupra întrebărilor de cercetare

În literatura de specialitate, conceptele de guvernare și politici publice reprezintă fundamentele prin care poate fi înțeleasă relația dintre administrație și cetățeni. Modelele contemporane de guvernanță accentuează importanța unui mediu participativ și transparent, aspect care oferă un cadru teoretic util pentru a analiza modul în care administrația locală integrează instrumente digitale și mecanisme decizionale care încurajează la participare. În egală măsură, politicile publice sunt văzute, sigur, ca instrumente tehnice de implementare și ca rezultate directe ale acestui proces, dar și ca procese sociale și politice care influențează în mod direct calitatea indivizilor cărora se adresează.

Mai mult decât atât, procesul de digitalizare al mediilor urbane și de eficientizare administrativă propun o reconfigurare a cadrelor teoretice referitoare la procesul politicilor publice, aducând în discuție, după cum vom vedea în cel de-al doilea capitol, noi formule de generare, implementare, monitorizare și evaluare a politicilor. În acest context, calitatea vieții devine un criteriu central de evaluare, întrucât măsura în care politicile publice și inițiativele de tip

smart city îmbunătățesc viața de zi cu zi a cetățenilor este esențială pentru înțelegerea succesului guvernantei contemporane.

Aceste problematici teoretice se vor regăsi în mod direct în partea empirică a cercetării. Întrebările privind modul în care administrația municipiului Iași a înțeles și a adoptat viziunea tip de smart city își vor găsi răspunsul în proiectele și politice implementate. Vom observa în prima parte a celui de-al șaselea capitol, în urma unei analize calitative a gradului de acceptare și de punere în practică a acestei viziuni, faptul că, deși administrația ieșeană a făcut pași în direcția adoptării acestui tip de perspectivă, aceștia sunt modești și lipsiți de o viziune integratoare care să eficientizeze întreg procesul de producție și oferire a serviciilor publice. Așadar, vom vedea că deși unele domenii precum rețeaua de transport public sau e-guvernarea au înregistrat progrese semnificative, ele sunt umbrite de nereguli destul de mari în ceea ce privește celelalte sisteme și sub-sisteme integratoare ale orașului.

În egală măsură, cea de-a doua parte a capitolului referitor la rezultatele cercetării va lua forma unei analize cantitative care se va situa în registrul percepției cetățenilor în legătură cu nivelul de adoptare a viziunii de oraș inteligent și a modului în care această nouă perspectivă de înțelegere a urbei este alimentată în mod prioritar de tendința administrației

locale de a veni în așteptarea nevoilor cetățenilor. După cum am văzut în subcapitolul anterior, în vederea testării unor aspecte referitoare la modul în care este percepută adoptarea viziunii smart la Iași sau care sunt factorii în funcție de care poate fi înțeles Iașiul ca oraș inteligent, am formulat o serie de ipoteze și de direcții empirice de cercetare.

În primul rând vom observa că există o diferență semnificativă pozitivă între modul în care ieșenii se raportează la gradul de adoptare și implementare a viziunii de tip smart de către municipalitatea din propriul oraș față de cetățenii altor municipii din zona de dezvoltare N-E. Acest aspect, explorat pe larg în subcapitolul VI.4.2, denotă o preocupare mai mare a administrației ieșene de adoptare a modelului smart față de administrațiile din celelalte cinci orașe analizate (Suceava, Botoșani, Piatra Neamț, Bacău, Vaslui), cel puțin în opinia propriilor locuitori. În egală măsură, rezultatele ne vor releva și faptul că o serie de factori precum Performanța și Transparența Administrației Publice, Nivelul de orientare către cetățean al acesteia sau Competitivitatea economică sunt cei care contează cel mai mult în înțelegerea Iașiului drept un oraș inteligent de către locuitorii săi. Rezultatele in extenso ale acestei secțiuni vor fi descrise în subcapitolele VI.4.3, respectiv VI.4.4.

În sfârșit, partea de final a capitolului VI va corespunde efortului de înțelegere a implicațiilor unor variabile socio-demografice asupra nivelului de înțelegere a ieșenilor în legătură cu adoptarea viziunii de tip smart. Vom observa, aici, în cadrul subcapitolului VI.4.5, faptul că deși există diferențe semnificative între modul în care adoptarea acestei viziuni este văzută de către ieșeni în funcție de nivelul de educație, regula nu se păstrează și pentru variabila vârstă.

În ansamblu, rezultatele descrise pe scurt, în această parte a lucrării și pe larg, în capitolul VI, conturează atât progresele, cât și limitele administrației ieșene în adoptarea viziunii de tip smart city, precum și modul în care cetățenii percep aceste transformări prin raportarea la administrație și la modul în care aceasta propune o serie de politici care urmăresc creșterea calității vieții indivizilor. Pornind de la această bază descriptivă, în secțiunea următoare vom prezenta structura prezentei lucrări de doctorat.

Structura lucrării

Lucrarea de față este structurată în șase capitole majore, fiecare urmărind să răspundă unor preocupări teoretice sau aplicative din cadrul procesului de înțelegere al fenomenului orașelor inteligente ca pe un model de guvernare locală orientată către nevoile cetățenilor. Organizarea are la

bază un raționament de tip progresiv, pornind de la înțelegerea domeniului de cunoaștere în care plasăm lucrarea și încheind cu partea aplicativă în care voi prezenta rezultatele studiului de caz aplicativ descris mai sus.

Primul capitol constituie punctul de plecare teoretic al cercetării și are rolul de a introduce cititorul în vastul domeniu al guvernării. Voi evidenția aici o serie de modele clasice de guvernare, făcând treptat trecerea către transformările aduse de procesele contemporane cu privire la paradigma guvernării. Începând cu modelele de democrație antică ateniană, continuând cu cele medievale și moderne și încheind cu prezentarea celor contemporane, consider important și valoros a realiza această incursiune teoretică cronologică în înțelegerea principiilor care stau la baza actului de a guverna.

O secțiune importantă a primului capitol va fi cea dedicată guvernării locale și a practicii descentralizării, modele care oferă o nouă perspectivă în consolidarea legitimității nivelului local ca spațiu al procesului decizional. Această parte este conectată cu problematica finală a capitolului, și anume cea a guvernantei electronice, văzută ca o perspectivă complementară la administrația tradițională. Voi analiza aici principalele obiective pe care procesul de digitalizare a administrației publice le are în vedere, precum și beneficiile sau limitele pe care modelul de presupune. Finalul

capitolului va culmina cu înțelegerea finalității pragmatice a guvernării contemporane ca proces al nașterii politicilor publice.

Cel de-al doilea capitol, intitulat Politici publice în era digitalizării locale, explorează politicile ca finalități ale ideii generale de guvernare. Voi evidenția în prima parte a capitolului o serie de repere de înțelegere a conceptului, focalizându-mi apoi atenția către diferitele tipuri de politici pe care o administrație le poate propune, implementa, monitoriza și evalua. O parte valoroasă a celui de-al doilea capitol va fi cea reprezentată de aprofundarea temei referitoare la ciclul de viață al politicilor publice, înțelegând care sunt etapele pe care o politică le traversează, de la formularea ideii și până la evaluarea politicii implementate. Cea de-a doua parte a capitolului va reflecta modul în care însuși procesul politicilor publice suferă o serie de transformări în încercarea decidenților și a actorilor implicați în acest proces de a veni în așteptarea nevoilor unei societăți digitale. În sfârșit, voi încheia cel de-al doilea capitol cu o serie de implicații pe care adoptarea unui model de guvernare orientat către cetățean le are din punctul de vedere al politicilor publice și anume implementarea acestora exclusiv ca formulă de urmărire a creșterii calității vieții cetățenilor.

Capitolul al treilea poartă numele de Calitatea vieții. Literatura de specialitate evidențiază faptul că scopul esențial al inițiativelor de tip smart city constă în orientarea către cetățean, creând un mediu urban care să susțină îmbunătățirea continuă a calității vieții și să faciliteze o existență prosperă și satisfăcătoare. Astfel, consider că un demers de tipul celui pe care îl urmăresc în această lucrare necesită o analiză amplă a fenomenului calității vieții. Astfel, în prima parte a capitolului evidențiez necesitatea teoretică de a oferi o înțelegere specifică și tehnică unui termen ambiguu. Voi trece aici în revistă o serie de modele de înțelegere a fenomenului, conchizând cu noile directive europene care stabilesc o serie de repere clare în măsurarea și evaluarea calității vieții indivizilor. Sigur, nu înainte de a trece mai departe voi răspunde în subcapitolele de final ale acestei părți întrebărilor referitoare la 1) implicațiile pe care procesul de digitalizare le are în încercarea de a crește calitatea vieții indivizilor care apelează (sau cărora li se impun de către forțe de decizie) la o serie de instrumente și reguli de acest tip, respectiv 2) modul în care sunt interconectate conceptele și practicile de creștere a calității vieții indivizilor și orientarea către cetățean a administrației locale.

Cel de-al patrulea capitol va constitui nucleul principal al cercetării teoretice, acesta fiind dedicat analizei orașului inteligent ca model de dezvoltare urbană. Voi prezenta aici

originea termenului, necesitatea abordărilor de tip smart pentru orașele contemporane dar și multiple perspective consacrate în literatura de specialitate în legătură cu înțelegerea acestuia. O parte importantă a capitolului va fi dedicată înțelegerii noii viziuni de tip smart a orașelor prin intermediul unor teorii moderne sau contemporane, precum teoria dezvoltării, teoria sistemelor sau teoria structuralistă. Partea cea mai consistentă a capitolului va fi destinată unei înțelegeri tehnice a fenomenului de smart city prin intermediul celor șase dimensiuni fundamentale prin prisma cărora un oraș inteligent poate fi analizat și înțeles.

În partea de final a celui de-al patrulea capitol voi trece în revistă o serie de proiecte importante ale unor orașe inteligente consacrate de pe mapamond. Chiar dacă unele dintre ele precum New York, Singapore sau Barcelona agregă o serie de standarde mult prea înalte pentru ca un oraș precum Iașiul să și le propună în mod realist, am ales modelul unui oraș similar din multe puncte de vedere Iașiului, în exemplul Cracoviei, de la care municipalitatea noastră ar putea să împrumute o serie de idei. Capitolul va continua cu o serie de limite ale viziunii dar și cu câteva considerații de natură etică pe care cei interesați de adoptarea și implementarea viziunii, sau doar de explorarea fenomenului, ar trebui să le aibă în vedere. În sfârșit, cel de-al patrulea capitol se va încheia cu o

scurtă recenzie teoretică care ne va reaminti modul în care primele patru capitole teoretice ne-au evidențiat conexiunea dintre principalele concepte teoretice ale lucrării conform cadrului conceptual de mai sus, dar și cu reamintirea unor elemente care oferă modelului de administrare smart a orașelor o dimensiune a orientării către cetățean.

Cel de-al cincilea capitol va fi destinat evidențierii reperelor metodologice și descrierii design-unui cercetării. Voi prezenta aici argumentele care au stat la baza alegerii unei metode mixte, obiectivele de cercetare urmărite, întrebările formulate care mă vor ghida pe parcursul întregului demers științific, dar și ipotezele pe care le voi testa în partea dedicată analizei cantitative a lucrării.

Ultimul capitol, după cum am evidențiat și în secțiunea anterioară a introducerii, va însuma rezultatele la care voi ajunge în urma cercetării din prezenta lucrare de doctorat. Structura acestui capitol va respecta logica întrebărilor de cercetare și a demersului metodologic folosit, împărțindu-se în două mari părți. Prima parte va fi dedicată analizei calitative a proiectelor de tip smart adoptate și implementate de administrația locală a municipiului Iași. Voi avea în vedere, aici, structurarea clasică a proiectelor unui oraș inteligent pe cele șase dimensiuni amintite, grupând, deci, proiectele propuse de către administrația publică din Iași în

funcție de aceste paliere. Spre finalul acestei părți voi răspunde la întrebarea referitoare la nivelul de dezvoltare smart a municipiului Iași.

A doua parte a ultimului capitol reunește analiza și rezultatele eforturilor cantitative de cercetare în legătură cu percepția ieșenilor referitoare la dinamica fenomenului smart city la Iași. Voi avea în vedere explorarea modului în care viziunea smart city este văzută și acceptată în rândul ieșenilor prin intermediul analizei răspunsurilor colectate în urma aplicării chestionarului standardizat. Voi urmări în această parte înțelegerea cât mai fidelă a unor aspecte referitoare la cât de mult este acceptată noua viziune de locuitorii din Iași față de locuitorii din celelalte orașe, nivelul la care indivizii apreciază gradul de adoptare și de implementare a noilor proiecte de tip smart dar și modul în care se raportează la noua paradigmă de guvernare locală din punctul de vedere al priorităților pe care administrația ar trebui să le urmărească.

Rezultatele teoretice ale cercetării

Analiza teoretică pe baza căreia a fost construită întreaga lucrare de doctorat a evidențiat complexitatea fenomenului de oraș inteligent și interdependența sa de o serie de domenii cheie precum guvernarea locală, procesul politicilor publice, dezvoltarea sustenabilă, transparența administrației publice sau

principiile teoretice referitoare la calitatea vieții. În literatura de specialitate orașul inteligent nu este definit întru totul prin implementarea de servicii și tehnologii digitale, ci mai ales prin integrarea acestora într-o viziune a administrației publice orientată către cetățean, menită să susțină pe de o parte funcționalitatea urbană, însă, foarte important, pe de altă parte coeziunea socială și amplificarea rolului cetățeanului într-un model eminamente de tip top-down². În egală măsură, în perspectiva înțelegerii conceptului de oraș inteligent ca exponent al unei forme de guvernare locală orientată către cetățean am considerat valoros a explora implicațiile conceptelor teoretice care intră în alcătuirea ideii de *smart city* ca paradigmă a unei administrații care prioritizează în primul rând oferirea de politici publice de creștere a calității vieții cetățenilor. Astfel, în urma analizei literaturii de specialitate și, ghidat fiind de întrebările teoretice de cercetare, am ajuns la o serie de concluzii teoretice. Acestea sunt următoarele:

1. În legătură cu întrebarea **Q1**: *Cum se raportează o serie de teorii ale guvernării la relația dintre cetățeni și cei care dețin puterea?*, putem afirma că lectura comparativă a

² Ji, Tingting; Chen, Jieh-Haur; Wei, Hsi, „Towards people-centric *smart city* development: Investigating the citizens' preferences and perceptions about *smart city* services in Taiwan”, *Sustainable Cities and Society*, 67, 2021, <https://doi.org/10.1016/j.scs.2020.102691>.

diferitelor perspective de raportare la ideea de guvernare arată că raportul dintre cetățeni și putere poate fi înțeles în funcție de trei mari axe și anume: sursa legitimității puterii, rolul cetățeanului și finalitatea guvernării.

În ceea ce privește sursa legitimității puterii, am observat că Antichitatea propune două matrici distincte: legitimitatea prin cunoaștere și, deci, prin virtute (întâlnită în rândul epistocrației platoniciene), respectiv legitimitatea prin viața bună în cetate (model care își are ancorele în politeia aristotelică ce presupunea un amestec ordonat al puterilor). În paradigma creștină augustiniană, autoritatea apare ca o limită de ordin moral, cu rolul de a asigura pacea civilă și de a înțelege că puterea umană, însăși, este supusă failibilului dacă nu urmărește țelurile divine³. Machiavelli introduce o viziune pragmatică de tip performativ, în care menținerea libertății este asigurată de instituții ce disciplinează conflictul⁴. Modernitatea, pe de altă parte, oferă o serie de perspective mai dense: la Hobbes, securitatea conferă împuternicire suveranului; la Locke, consimțământul și drepturile naturale;

³ Burns, Daniel, „Augustine’s Introduction to Political Philosophy: Teaching *De Libero Arbitrio*, Book I”, *Religions*, 6 (1), 2015, pp. 82-91

⁴ Haokai, Zhang, „Machiavelli’s Political Thought and Its Inspiration-Text Analysis Based on *the Prince*”, *Advances in Politics and Economics*, 5 (1), 2022, p. 33

la Rousseau, voința generală a corpului civic; la Mill, utilitatea și autonomia. În contemporaneitate, Nozick ancorază legitimitatea în drepturi inviolabile și în intervenția minimală a statului; Rawls refundamentează procedural legitimitatea (propunând poziția originară și cele două teorii ale dreptății); MacIntyre o leagă de binele comun al tradițiilor; Fukuyama o explicitează instituțional, iar Putnam o corelează cu capitalul social care face instituțiile credibile și eficiente.

Poate cel mai important aspect pe care l-am urmărit în zona de teorie politică asupra ideii de guvernare rezidă în rolul cetățeanului în viziunea fiecărui autor invocat. Traectoria acestuia este de la supus (la Augustin și parțial Hobbes), la mandant (la Locke, prin poporul care încredințează o încredere revocabilă), apoi la suveran colectiv (la Rousseau cetățeanul este și legislator) și către cetățeanul ca participant deliberativ (prin ideea de reprezentare și educație civică la Mill). La Machiavelli, o cetățenie de tip activ (văzută pragmatic, însă, prin existența unei miliții și a unor controale periodice) este antidotul corupției. Nozick reduce rolul civismului la respectul pentru sferele individuale, în timp ce Rawls și MacIntyre îi oferă o altă substanță, diferită, însă: cetățeanul devine, la Rawls, co-legislator rațional într-o structură statală justă; la MacIntyre, cetățeanul este membru al unor practici orientate și

ghidate de virtuți⁵. Robert Putnam promovează rolul cetățean co-producător al guvernării prin rețele de încredere, în timp ce Fukuyama îl vede ca exponent al modului în care cultura civică stimulează capacitatea de răspundere a instituțiilor.

În sfârșit, un alt aspect care ne-a interesat în mod prioritar ține de scopul actului de a guverna în perspectiva autorilor invocați. Pentru antici, *telos*-ul guvernării este reprezentat de *eudaimonia*⁶ (concept grecesc ce se referă la starea de împlinire a adevăratului potențial al unuia/ unora, trăind o viață bogată în înțelepciune și virtute). Finalitatea guvernării migrează de la pacea ordinii, la Augustin, la securitate⁷ (viziunea hobbesiană), protecția drepturilor și a proprietății, la Locke, auto-legiferea moral-politică la Rousseau sau maximizarea libertății compatibile, în viziunea lui John Stuart Mill. Contemporanii înțeleg finalitatea actului de a guverna prin starea de neinterferență și inviolabilitate (perspectiva libertariană a lui Nozick) sau printr-o echitate distributivă, în concepția rawlsiană. MacIntyre reorientează

⁵ Samoilescu, Răzvan, „Critici comunitariene la teoria rawlsiană a dreptății ca fairness”, *Sfera Politicii*, 150, 2010, pp. 72-77

⁶ Arendt, Hannah, *Condiția Umană*, Idea Design & Print, 2007, p. 32

⁷ Wilson, Lee; Bakker, Laurens, „Cutting off the King’s head: security and normative order beyond the state”, *Conflict, Security & Development*, 16 (4), 2016, pp. 289-290

scopul către cultivarea virtuților în comunități, pe când Fukuyama și Putnam traduc telos-ul guvernării prin performanța instituțională susținută de încredere.

Dincolo de diferențe, teoriile amintite în primul capitol converg către ideea că relația dintre cetățeni și putere este legitimă și stabilă atunci când există un echilibru între capacitatea instituțiilor de a furniza siguranță și bunuri, între domnia legii și respectarea drepturilor individului și între respectarea unor forme de consimțământ asupra participării și a reprezentării politice. Modelele variază în accent, dar toate indică un răspuns unitar întrebării noastre de cercetare: cetățenii nu sunt doar destinatari ai deciziei politice, ci sursă, limită și co-autori ai acesteia.

2. Referitor la întrebarea teoretică Q2: *În ce mod influențează noile mecanisme de guvernare electronică relațiile și interacțiunile dintre administrație și cetățeni?*, răspunsul la aceasta poate fi oferit înțelegând noile mecanisme de guvernare electronică drept o serie de practici și instrumente care orientează administrația către cetățean. După cum am văzut în prima parte a lucrării, în perspectivă teoretică digitalizarea proceselor administrative reduce distanța dintre instituții și comunitate prin accesibilizarea informațiilor și prin facilitarea interacțiunilor. Astfel, cetățeanul nu mai este doar un destinatar pasiv al deciziilor, ci poate deveni un partener

activ în co-producerea serviciilor publice, prin platforme de feedback, consultare online sau bugetare participativă.

În egală măsură, transparența și responsabilitatea sunt consolidate prin accesul liber la date și prin monitorizarea digitală a procesului decizional, ceea ce sporește legitimitatea și credibilitatea instituțiilor. În același timp, e-guvernarea permite o flexibilizare a interacțiunilor, eliminând constrângerile spațio-temporale și creând premisele unei administrații mai eficiente și mai receptive.

Totuși, trebuie ținut cont de faptul că literatura de specialitate atrage atenția asupra faptului că aceste beneficii sunt condiționate de nivelul de alfabetizare digitală și de accesul echitabil la infrastructura tehnologică, riscând să genereze noi forme de excludere socială.

În esență, guvernarea electronică modifică relația administrație - cetățean în trei direcții esențiale: o face mai interactivă, mai transparentă și mai incluzivă. În acest sens, efectul său major constă în reconstrucția capitalului de încredere, în consolidarea participării civice și în redefinirea legitimității instituționale într-o societate digitalizată. Relația dintre administrație și cetățeni devine astfel mai puțin ierarhică și mai mult colaborativă, punând bazele unui model de guvernare deschisă, centrată pe nevoile comunității.

3. În legătură cu întrebarea teoretică de cercetare Q3: *În ce mod influențează digitalizarea administrației etapele procesului politicilor publice?*, răspunsul oferit în ultima parte a celui de-al doilea capitol a făcut referire la procesul de transformare structurală a fiecărei etape a procesului politicilor publice grație digitalizării administrației. În literatura de specialitate, aceste schimbări sunt interpretate ca un efect al trecerii de la un model birocratic, liniar și rigid, la unul mai adaptiv, bazat pe colectarea și utilizarea de date în timp real.

În etapa definirii agendei, digitalizarea facilitează identificarea mai rapidă și mai precisă a problemelor publice prin mecanisme de colectare și analiză a datelor. Platformele digitale de consultare și feedback permit integrarea mai directă a priorităților cetățenilor, ceea ce contribuie la o agendă politică mai receptivă la nevoile comunității. În plus, în etapa de formulare a politicilor, tehnologiile digitale sprijină atât analiza alternativelor, cât și modelarea impactului deciziilor prin instrumente de simulare și prognoză. De asemenea, procesul devine mai colaborativ, întrucât platformele de guvernare electronică permit implicarea actorilor sociali și economici într-un cadru deliberativ extins, ceea ce crește calitatea și legitimitatea opțiunilor dezbătute și, ulterior, adoptate.

Etapa de implementare este poate cea mai vizibil influențată. Automatizarea proceselor administrative, interoperabilitatea bazelor de date și utilizarea inteligenței artificiale conduc la furnizarea mai rapidă și mai eficientă a serviciilor publice. În același timp, digitalizarea facilitează personalizarea serviciilor și reducerea costurilor, sporind satisfacția cetățenilor și gradul de conformare voluntară la reglementări. În ceea ce privește evaluarea politicilor publice, digitalizarea oferă un avantaj major prin monitorizarea în timp real a indicatorilor de performanță și prin integrarea feedback-ului cetățenilor într-o manieră continuă. Acest lucru permite ajustarea rapidă a politicilor și un proces de adaptare instituțională mai dinamic, reducând decalajul dintre intenții și rezultate.

În ansamblu, digitalizarea nu schimbă doar instrumentarul de lucru al administrației, ci reconfigurează însăși logica procesului de politici publice, făcându-l mai deschis, mai orientat către cetățean și mai dependent de capacitatea instituțiilor de a gestiona și valorifica fluxuri complexe de date. Totodată, aceste avantaje trebuie privite critic, deoarece ele pot accentua inegalități de acces, pot genera dependență tehnologică sau pot ridica probleme de protecție a datelor și de securitate cibernetică.

4. Întrebarea teoretică de cercetare Q4: *Care sunt dimensiunile și indicatorii în funcție de care putem defini și înțelege conceptul de calitate a vieții?* a primit răspunsul în prima parte a capitolul al III-lea. Astfel, ideea de calitate a vieții reprezintă un concept complex, care înglobează două mari dimensiuni și anume condițiile obiective de trai și percepțiile subiective ale indivizilor în legătură cu această perspectivă.

Factorii obiectivi, după cum am văzut în concepțiile teoreticienilor preocupați de acest domeniu, se referă la parametrii măsurabili care conturează mediul material și social al vieții: nivelul venitului, locul de muncă la care o persoană activează sau pe care îl râvnește, accesul la educație și servicii de sănătate, calitatea infrastructurii sau siguranța comunitară. Acești indicatori oferă o bază tangibilă pentru evaluarea bunăstării, permițând comparații între grupuri sociale sau teritoriale. Astfel, factorii obiectivi ai calității vieții reprezintă un fundament pentru implementarea de politici publice orientate spre ameliorarea condițiilor de trai.

Pe de altă parte, factorii subiectivi ai calității vieții includ percepțiile și evaluările personale ale individului cu privire la viața sa, satisfacția față de mediul în care trăiește, gradul de libertate și de autonomie resimțit, accesul la oportunități de dezvoltare personală, nivelul de participare la

viața comunității, nivelul de participare civică și politică etc. Indicatorii amintiți, explorați pe larg de o serie de autori amintiți în capitolul III al lucrării de doctorat, reflectă experiența efectivă a bunăstării și arată cum oamenii interpretează și valorizează condițiile obiective de trai. În literatura de specialitate se subliniază faptul că o înțelegere completă a calității vieții necesită corelarea celor două dimensiuni⁸.

Prin urmare, literatura de specialitate evidențiază faptul că ideea de calitate a vieții trebuie abordată ca un construct multidimensional, în care condițiile obiective și percepțiile de tip subiectiv sunt complementare. Evaluare calității vieții nu poate fi limitată la indicatori materiali sau statistici. Ea trebuie să includă și modul în care cetățenii resimt și experimentează aceste condiții în viața de zi cu zi.

5. Întrebarea teoretică de cercetare Q5: *În ce măsură guvernarea orientată către cetățean influențează calitatea vieții indivizilor?* a urmărit înțelegerea implicațiilor unei administrații orientate către cetățean pentru creșterea calității vieții acestora. Acestea au fost explicate pe larg în ultima parte a celui de-al treilea capitol. Oferind un răspuns succint acestei

⁸ Cummins, Robert, „Objective and Subjective Quality of Life: an Interactive Model”, *Social indicators Research*, 52, 2000, pp. 55-72

problematici, putem afirma că guvernarea orientată către cetățean reprezintă un cadru normativ și practic în care deciziile publice, politicile și serviciile sunt concepute și implementate având în centrul atenției nevoile, așteptările și drepturile indivizilor. În literatură, acest tip de guvernare este asociat cu transparență, responsabilitate, participare și receptivitate, elemente esențiale pentru consolidarea relației dintre administrație și comunitate⁹. Printr-o guvernare de acest tip, cetățenii devin parteneri activi în procesul decizional, având posibilitatea să influențeze prioritățile și modalitățile de furnizare a serviciilor publice, ceea ce contribuie la percepția lor de control și autonomie în raport cu instituțiile.

Din perspectivă teoretică, orientarea administrației către cetățean influențează calitatea vieții în mod direct și indirect. Direct, prin adaptarea serviciilor și politicilor publice la nevoile reale ale indivizilor (de la acces la infrastructură și servicii sociale, până la siguranță și mediu urban prietenos); indirect, prin consolidarea capitalului social, a încrederii și a coeziunii comunitare, ceea ce sporește satisfacția subiectivă și percepția de bunăstare. Astfel, pe de o parte calitatea vieții reprezintă rezultatul unor condiții obiective îmbunătățite, iar

⁹ Andrews, Matthew; Shah, Anwar, „Citizen-Centered Governance: A New Approach to Public Sector Reform”, *Public Expenditure Analysis*, 3, 2005, pp. 153-182

pe de altă parte cel al experienței resimțite de cetățeni, care simt că instituțiile le recunosc drepturile și le valorizează opiniile. Prin urmare, după cum am evidențiat și în subcapitolele III.3 și III.4, guvernarea orientată către cetățean funcționează ca un catalizator al calității vieții: cu cât administrația este mai transparentă, mai responsabilă și mai receptivă, cu atât mai mare este impactul asupra bunăstării resimțite a indivizilor¹⁰.

6. Cea de-a șasea întrebare teoretică de cercetare (Q6) a privit *înțelegerea elementelor și a dimensiunilor care, conform literaturii de specialitate, ajută în identificarea orașelor ca fiind smart cities*. Astfel, trebuie remarcat faptul că în literatura de specialitate este aproape unanim acceptată formula de caracterizare a orașelor inteligente din perspectiva a șase dimensiuni.

O primă dimensiune, denumită *economie inteligentă*, se referă la dezvoltarea economică inovativă și competitivă, chestiune care reprezintă un scop primordial al oricărei administrații de tip smart. O serie de elemente precum promovarea mediului antreprenorial, atractivitatea pentru investitori sau eficiența utilizării resurselor publice și private

¹⁰ Carcaba, Ana; Gonzalez, Eduardo; Ventura, Juan; Arrondo, Ruben, „How Does Good Governance Relate to Quality of Life?”, *Sustainability*, 9 (4), 2017, p. 631

constituie baza pentru crearea unui model urban capabil să susțină progresul tehnologic. În cel de-al doilea rând, ca un oraș să poată fi numit un *smart city* este necesar ca această să acopere dimensiunea de *mobilitate inteligentă*. Aceasta include infrastructura și sistemele de transport integrate și eficiente, care facilitează mobilitatea cetățenilor în timp ce reduc noxele și optimizează timpul de deplasare. În strânsă legătură cu aceste elemente se află cea de-a treia dimensiune, *mediu inteligent/ curat*. Aceasta vizează protecția mediului și gestionarea sustenabilă a resurselor prin politici și proiecte de mediu precum monitorizarea calității aerului, reglementarea activităților care poluează masiv, promovarea utilizării energiei regenerabile sau crearea de spații verzi accesibile populației.

A patra dimensiune a orașelor inteligente, *capital uman/ „oameni inteligenți”* reprezintă dimensiunea socială a *smart city*-urilor, incluzând o serie de caracteristici precum profilul educațional al locuitorilor orașului, nivelul competențelor digitale ale indivizilor sau gradul de participare civică a acestora. Cetățenii bine informați și activi civic reprezintă, în opinia multor membri ai comunității științifice, nucleul unui ecosistem urban inteligent, dezvoltarea capitalului uman fiind o prioritate pentru administrațiile

orașelor inteligente¹¹. Cea de-a cincea dimensiune se referă la ideea de *locuibilitate/ condiții de viață*, reflectând calitatea vieții urbane, inclusiv accesul la servicii publice esențiale (sănătate, educație, locuințe, oportunități de recreere, siguranță etc.). Această dimensiune este strâns legată de factorii obiectivi și subiectivi asupra calității vieții (discuțați pe larg în capitolul III).

În sfârșit, cea de-a șasea dimensiune prin prisma căreia trebuie înțeles un oraș inteligent este cea a *guvernării inteligente*. Aceasta se referă la mecanismele decizionale transparente, responsabile și participative, care se bazează pe adoptarea noilor tehnologii digitale în facilitarea interacțiunii dintre administrație și cetățeni.

Cele șase elemente care alcătuiesc cadrul de referință prin care ne raportăm la o serie de orașe ca fiind *smart cities* nu trebuie privite ca elemente singulare, ci ca părți integrante ale aceluiași tot. Orașele inteligente nu se limitează, bunăoară, doar la digitalizare și tehnologie, ci urmăresc o serie de preocupări permanente de a crea un mediu sustenabil și orientat în primul rând către nevoile și așteptările cetățenilor.

¹¹ Basir, Badirun; Brasit, Nurdin; Hamid, Nurdjanah, „The Influence Of Human Capital On *Smart city* Implementation And Service Performance”, *International Journal of Advanced Research*, 8 (3), 2020, pp. 345-357

7. Cea de-a șaptea întrebare teoretică a prezentei lucrări de doctorat se referă la *înțelegerea implicațiilor implementării strategiilor de tip smart city asupra orientării administrației locale către cetățean*. Înainte de a oferi un răspuns concret acesteia, trebuie reafirmat faptul că prezenta lucrare de doctorat pleacă de la însăși această teză: noul model de administrare al orașelor le deschide mai mult către cetățeni, oferind acestora o atenție administrativă sporită dar și șansa unei conectări civice și politice mai profunde cu mecanismele de decizie.

Astfel, pe parcursul întregii lucrări, dar mai ales în ultimul capitol al acesteia am arătat că implementarea strategiilor de tip *smart city* are efecte semnificative asupra modului în care administrația locală se raportează la cetățean, transformând relația tradițională birocratică într-una mai deschisă și centrată pe nevoile comunității. În literatura de specialitate se subliniază că integrarea tehnologiilor informaționale și a infrastructurilor inteligente nu este scop în sine, ci instrumentul prin care guvernarea devine mai transparentă, mai responsabilă și mai receptivă¹². Prin intermediul platformelor digitale de consultare, a sistemelor de

¹² Kougias, Constantine; Papadakaki, Maria, „Rethinking the ‘smart city’: From technology-led visions to citizen-centered governance—barriers and pathways in digital urban initiatives”, *Journal of Urban Affairs*, 2025, pp. 1-24

feedback în timp real și a analizelor de date, administrația poate monitoriza în mod continuu satisfacția cetățenilor, identificând rapid nevoile și prioritățile comunității. Un alt efect major al strategiilor *smart city* este creșterea participării civice. Tehnologiile digitale facilitează implicarea cetățenilor în procesele decizionale, permițând co-crearea politicilor publice și implicarea activă în prioritizarea proiectelor locale. Aceasta generează un sentiment de responsabilitate partajată și de legătură directă între cetățeni și administrație, consolidând legitimitatea instituțională și încrederea comunitară.

Totodată, strategiile *smart city* influențează modul în care administrația gestionează resursele și serviciile publice. Automatizarea proceselor, interoperabilitatea sistemelor și analiza datelor permit luarea deciziilor mai rapide și mai eficiente, ceea ce sporește capacitatea administrației de a răspunde nevoilor individuale și colective. În consecință, orientarea către cetățean devine o aspirație normativă, dar și un real rezultat practic al utilizării tehnologiei pentru a îmbunătăți calitatea vieții urbane.

Rezultatele empirice ale cercetării

Cea de-a doua parte a lucrării de doctorat s-a concentrat pe aplicarea modelelor de înțelegere furnizate în urma parcurgerii literaturii de specialitate pe situația practică a unui oraș care a

adoptat în ultima vreme, prin comunicările și direcțiile asumate de municipalitate, din ce în ce mai mult o direcție de adoptare a unei viziuni de tip *smart city*. Astfel, după cum am explicat în extenso în ultimul capitol al lucrării, în această parte am căutat să înțeleg în ce măsură orașul Iași este un oraș inteligent din perspectiva direcțiilor asumate de administrație și a proiectelor implementate, dar în egală măsură am considerat firesc a înțelege și care este percepția cetățenilor în raport cu adoptarea acestei viziuni. Așadar, concluziile empirice vor fi formulate pe baza răspunsurilor oferite la întrebările de cercetare în urma analizei realizate sau pe baza rezultatului obținut în urma testării ipotezelor formulate. Astfel, ne-a interesat să înțelegem:

- a. Dacă Iașiul este un oraș inteligent din perspectiva proiectelor adoptate și a direcțiilor asumate de municipalitate;
- b. Dacă ieșenii consideră că orașul Iași este un oraș inteligent;
- c. Care sunt principalii factori prin care ieșenii explică fenomenul adoptării viziunii *smart city* la Iași;
- d. Dacă orientarea către cetățean a administrației reprezintă un element principal prin care ieșenii înțeleg ideea de Iași - *smart city*;

- e. Dacă există diferențe semnificative între percepțiile ieșenilor în legătură cu gradul de adoptare a proiectelor smart de către administrație plecând de la o serie de variabile socio-demografice.

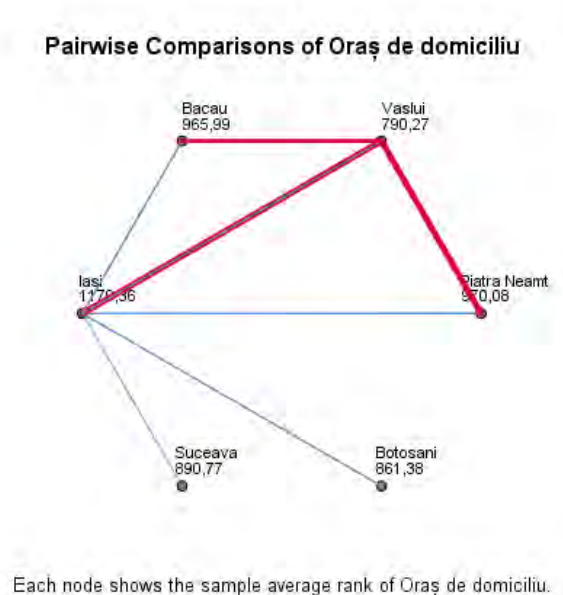
1. În primul rând m-a interesat să înțeleg care este stadiul actual al implementării viziunii de tip *smart city* de către administrația publică a municipiului Iași. În vederea înțelegerii acestui fapt am consultat o serie de documente și de publicații care evidențiază direcțiile asumate de municipalitate în acest sens. Așadar, analiza documentară a scos în evidență faptul că orașul a fost „ținta” fericită a implementării unei serii de proiecte care se aliniază cu dimensiunile esențiale ale conceptului *smart city*: modernizarea transportului public (atât a mijloacelor de transport în comun cât și a unor sisteme digitale de e-ticketing sau de tracking a autobuzelor și a tramvaielor), extinderea infrastructurii publice digitale (plăți online, formulare și cereri completate și depuse electronic, aplicații pentru sesizări și deranjamente) sau inițiative punctuale de eficiență energetică și protecție a mediului.

Cu toate acestea, proiectele implementate sunt, adesea, cazuri izolate și neintegrate într-o viziune care să coreleze mai multe sisteme în vederea eficientizării alocării resurselor și a urmăririi unei viziuni pe termen mediu și lung. Adesea suntem martorii unui decalaj între discursul public – care poziționează

orașul ca aspirant asumat la statutul de *smart city*, chiar prin intermediul diferitelor documente și strategii adoptate care vizează obiective îndrăznețe ce rămân, de multe ori, doar repere ale unui registru discursiv teoretic – și realitatea operațională, unde încă există lipsuri mari de asumare a unei direcții tehnice clare, care să ghideze implementarea prin pași mici, dar sănătoși, adoptare acestei noi viziuni. Astfel, prima concluzie empirică la care am ajuns este că Iașiul se află într-o etapă intermediară a dezvoltării sale către un model de tip *smart city*, existând un set important de premise care să plaseze orașul în acest univers (capital uman bine pregătit și instruit, statutul de pol de dezvoltare regională, exemple timide de bună practică demarate deja de administrație etc.), însă și având o serie de probleme profunde în plan structural care încetinesc progresul în acest sens.

2. Referitor la a doua problematică de interes, aceasta va lua forma răspunsului la întrebarea *În ce măsură ieșenii că orașul lor este unul inteligent?*. Pentru a răspunde la această întrebare de cercetare am făcut apel la datele culese prin intermediul chestionarului aplicat. În urma aplicării unei serii de teste non-parametrice, concluzia care se impune este că există diferențe semnificative între modul în care ieșenii evaluează nivelul de dezvoltare smart a municipiului față de modul în care se poziționează ceilalți respondenți în legătură

cu orașele lor de domiciliu (Botoșani, Suceava, Piatra Neamț, Bacău, Vaslui). Mergând mai departe, operațiile de calcul asupra rangurilor medii ale răspunsurilor indivizilor chestionați arată faptul că există diferențe clare de apreciere între ieșeni și toate celelalte cinci categorii de respondenți.

**Figura nr. 2 - Distanțele dintre rangurile medii ale
răspunsurilor oferite de respondenții din cele șase orașe
analizate**

Acest aspect denotă ideea că locuitorii municipiului se poziționează în acord cu ideea că administrația locală a adoptat o viziune de tip smart. Astfel, răspunsul oferit întrebării de cercetare Q2 este unul afirmativ, în egală măsură fiind validată și ipoteza de lucru H2. Posibilele explicații pentru care locuitorii municipiului Iași apreciază favorabil viziunea adoptată de administrație în sensul urmăririi obiectivelor de tip *smart city* poate fi explicată prin statutul de pot regional al orașului, prin resursele concentrate de municipiu, prin dinamica sectorului IT local, prin nivelul ridicat de educație și inovare generat de prezența universităților și a centrelor de cercetare sau prin deschiderea comunității către tehnologii și soluții moderne care promit îmbunătățirea calității vieții locuitorilor din municipiu.

3. În al treilea rând m-a interesat să înțeleg elementele pe care cetățenii municipiului Iași le au în vedere în primul rând atunci când se referă la orașul lor ca la unul inteligent. Așadar, în vederea testării acestor aspecte am apelat la o analiză factorială generată cu ajutorul soft-ului IBM SPSS Statistics 26, prin intermediul căreia am agregat itemii supuși chestionării în șapte dimensiuni explicative ale orașului inteligent: Performanța și transparența administrației publice locale, Competitivitate economică, Inovație și managementul serviciilor publice, Mediu curat și eficiență energetică,

Acord și dezvoltare demografică, Participare și guvernare deschisă respectiv Mobilitate urbană. Valorile ridicate obținute în ceea ce privește nivelul de fidelitate al scalei de măsură, calculate cu ajutorul coeficientului Alfa Cronbach, indică o consistență internă bună a modelului, ceea ce validează structura propusă. Ulterior acestei operații, am optat pentru o regresie de tip ordinal pentru a înțelege în ce măsură cei șapte factori influențează percepția ieșenilor asupra adoptării viziunii *smart city* la Iași.

Tabelul nr. 1 - Estimările parametrilor modelului de regresie ordinală

		Estimate	Std. Error	Wald	df	Sig.
Threshold	[Orasul_este_smart_city=1]	3,129	,294	112,985	1	,000
	[Orasul_este_smart_city=2]	5,134	,297	299,622	1	,000
	[Orasul_este_smart_city=3]	7,638	,334	521,528	1	,000
	[Orasul_este_smart_city=4]	10,096	,383	694,127	1	,000
Location	Performanta_si_Transparent_a_Adm_Publica	,523	,047	118,774	1	,000
	Competitivitate_economica	,356	,056	41,800	1	,000
	Inovatie_si_management_servicii_publice	,154	,052	1,508	1	,220
	Mediu_curat_si_eficienta_energetica	-,015	,038	3,981	1	,046
	Acord_si_dezvoltare_demografica	,175	,043	17,129	1	,000
	Participare_si_guvernanta_deschisa	-,060	,066	2,189	1	,139
	Mobilitate_urbana	,046	,042	1,172	1	,279

Rezultatele obținute răspund clar întrebării Q3 și validează ipoteza H3 care afirmă că percepția generală asupra caracterului smart al orașului este explicată în primul rând de performanța și transparența administrației publice locale,

urmată fiind (la o distanță considerabilă) de competitivitatea economică și de agrement și dezvoltare demografică.

4. Confirmarea acestor rezultate este dedublată și de acelea obținute în urma testării ipotezei H2. În încercarea de a măsura în ce măsură ieșenii oferă o putere explicativă fenomenului de *smart city* din punctul de vedere al modului în care se poziționează administrația locală în relația cu aceștia am generat o nouă variabilă factor denumită Orientare către cetățean, care însumează o serie de 10 itemi ce fac apel la performanța și transparența administrației publice, dar și la modul în care aceasta interacționează cu cetățenii. Astfel, această variabilă factor a fost supusă aceluiași test Alfa Cronbach, care a confirmat și în cazul său o fidelitate internă puternică a scalei de măsură.

Tabelul nr. 2 - Estimările parametrilor modelului de regresie ordinală

		Estimate	Std. Error	Wald	df	Sig.
Threshold	[Orasul_este_smart_city=1]	3,188	,293	118,180	1	,000
	[Orasul_este_smart_city=2]	5,175	,296	306,302	1	,000
	[Orasul_este_smart_city=3]	7,642	,333	526,768	1	,000
	[Orasul_este_smart_city=4]	10,081	,381	698,411	1	,000
Location	Orientare_catre_cetatean	,545	,054	102,735	1	,000
	Competitivitate_economica	,341	,055	38,593	1	,000
	Inovatie_si_management_servicii_publice	,027	,051	,284	1	,594
	Mediu_curat_si_eficienta_energetica	,057	,038	2,277	1	,131
	Agrement_si_dezvoltare_demografica	,157	,042	13,661	1	,000
	Mobilitate_urbana	,018	,042	,194	1	,659

Ulterior, în urma operației de regresie ordinală calculată și pentru noul model a rezultat concluzia care validează ipoteza H2: ieșenii înțeleg în cea mai mare parte caracterul de *smart city* al orașului lor din punctul de vedere al orientării către cetățean a administrației. Analiza statistică a evidențiat faptul că o serie de factori precum mobilitatea urbană (care, surprinzător, oferă o putere slabă de înțelegere a modelului) sau eficiență energetică contează mult mai puțin pentru ieșeni în evaluarea propriului oraș ca pe un *smart city* decât dimensiunea performanței, a transparenței și a eficienței în comunicare a administrației publice locale. Aceste aspecte evidențiază faptul că ieșenii au o înțelegere profundă a modului în care viziunea de *smart city* ar trebui să fie adoptată, prioritizând dimensiunea unei administrații eficiente și transparente, orientată către cetățean. Ieșenii consideră că soluția reală prin care poate fi adoptată în primul rând viziunea de tip smart stă într-o administrație publică sănătoasă, receptivă la cererile exprimate de comunitate, eficientă în gestionarea dialogului și a oferirii de alternative de soluții și transparentă în relația cu comunitatea.

5. În vederea înțelegerii modului în care diferite grupuri de respondenți se poziționează în legătură cu acordul sau dezacordul față de adoptarea viziunii de tip smart la Iași am realizat o analiză menită să ne ofere o serie de indicii în

legătură cu această temă din punctul de vedere a două variabile socio-demografice cheie: vârsta, respectiv nivelul de educație.

În ceea ce privește vârsta, scorul ridicat al pragului de semnificație rezultat în urma generării testului non-parametric Kruskal-Wallis a denotat ideea că nu există diferențe semnificative în ceea ce privește percepția ieșenilor asupra nivelului de adoptare a viziunii smart de către administrația locală din punctul de vedere al vârstei. Așadar, ipoteza H5 este respinsă. Înțelegem, deci, că indiferent de vârstă, ieșenii împărtășesc o viziune apropiată a nivelului de implementare a politicilor *smart city* la Iași.

De cealaltă parte, aplicarea aceluiași test, însă, în funcție de nivelul de educație a rezultat în existența de diferențe semnificative de raportare la gradul de adoptare a politicilor smart la Iași din perspectiva ultimului ciclu de studii absolvit al respondenților. Mai mult decât atât, testele post-hoc și testele de ranguri medii au indicat faptul că absolvenții de studii post-universitare se poziționează de maniera cea mai optimistă când vine vorba de nivelul de adoptarea a viziunii smart la Iași. La polul opus regăsim respondenții absolvenți de studii gimnaziale, însă, surprinzător, și pe aceia de studii universitare de masterat și doctorat. Acest aspect arată o perspectivă critică a acestor categorii de respondenți în raport

cu modul în care este urmărită și implementată această viziune de către municipalitate. În sens invers, faptul că respondenții cu cel mai înalt nivel de pregătire academică se poziționează în favoarea susținerii adoptării acestei viziuni la Iași confirmă parțial ipoteza H4: Nivelul de educație al cetățenilor influențează atitudinea acestora față de conceptul de *smart city*.

Concluzii

În concluzie, consider că cercetarea de față aduce o serie de contribuții relevante la literatura de specialitate în ceea ce privește domeniul guvernării locale, cel al calității vieții urbane și a adoptării viziunii smart de către orașe.

În plan teoretic, analiza evidențiază că tranziția unei urbe către un model de tip smart city nu poate fi înțeleasă exclusiv prin prisma dimensiunilor de natură tehnologică sau de infrastructură, ci trebuie privită ca un proces social complex, dependent în primul rând de relația dintre administrația publică locală și cetățeni. Rezultatele cercetării empirice susțin ipoteza conform căreia percepția asupra „nivelului de inteligență” al unui oraș este puternic influențată de evaluarea performanței și a orientării către cetățean a administrației locale, aspect care se situează în consens cu abordările teoretice care încorporează termeni precum

guvernanța participativă sau capitalul social în definițiile orașului inteligent.

Astfel, cercetarea se aliniază și, în egală măsură, extinde modelele conceptuale existente și deja descrise în lucrarea de doctorat, sugerând că dimensiunile standard de înțelegere a orașului inteligent pot fi completate de un accent explicit pe calitatea interacțiunii dintre instituții și comunitate. Prin includerea dimensiunii „orientare către cetățean”, lucrarea propune un cadru conceptual mai adecvat contextului teoretic și practic românesc, unde încrederea în instituții și calitatea dialogului civic se află, după cum am putut observa, în fruntea listei factorilor care asigură succesul strategiilor urbane eficiente.

Dincolo de contribuția la dezbateră teoretică, rezultatele empirice ale cercetării oferă repere de înțelegere în formularea și implementarea de politici publice la nivel municipal. În primul rând, faptul că orientarea către cetățean este percepută ca fiind dimensiunea definitorie a adoptării unei viziuni de tip smart city în Iași înaintază premisa că administrația locală ar trebui să își concentreze strategiile de dezvoltare pe consolidarea mecanismelor de participare civică și pe îmbunătățirea transparenței proceselor din interiorul administrației.

În al doilea rând, rezultatele indică nevoia unei abordări de tip integrativ în formularea politicilor ce urmăresc implementarea vizunii smart. Analiza calitativă din prima parte a ultimului capitol a evidențiat faptul că inițiativele izolate, oricât de bine ar fi concepute tehnic, nu produc schimbări sistemice. În acest sens, devine preferabilă alternativa adoptării reale de către administrației a unor modele de planificare strategică prin care proiectele de mobilitate, de mediu, cele economice etc. să fie dezvoltate în mod sincronizat.

Conchid prin a reitera ideea că prezenta lucrare demonstrează că smart city este, în practică, mai mult decât simpla oferire a unei infrastructuri digitale: este un proces de guvernare colaborativă, în care nucleul central al viziunii este dat de orientare către cetățean a administrației. Din punct de vedere teoretic, prezentul studiu propune o completare a cadrului conceptual clasic, adoptat specificului local. Din punct de vedere practic, studiul oferă municipalității și celor interesați de fenomenul dezbătut o hartă de priorități și un set de principii operaționale care pot oferi valoare procesului de transformare a municipiului Iași într-un oraș inteligent.

Bibliografie selectivă

Cărți

Allam, Zahher, *Smart city Planning. Lessons from Singapore*, Emerald Publishing Limited, 2020;

Anderson, James, *Public policymaking: an introduction. Fifth edition*, Houghton Mifflin Company, 2003;

Arendt, Hannah, *Condiția Umană*, Idea Design & Print, 2007;

Birkland, Thomas, *An Introduction to the Policy Process: Theories, Concepts, and Models of Public Policy Making. 4th Edition*, Routledge, 2019;

Bogdanor, Vernon, *Devolution in the United Kingdom*, Oxford University Press, 2001;

Brown, Peter, *Augustine of Hippo. A biography*, University of California Press, Los Angeles, 2000;

Castells, Manuel, *The rise of the social networks*, Willey-Blackwell, 2010;

Chandler, Jeffrey, *Explaining Local Government. Local Government in Britain since 1800*, Manchester University Press, 2013;

Cheang, Bryna, *Economic Liberalism and the Developmental State. Hong Kong and Singapore's Post-War Development*, Palgrave Macmillan, Londra, 2022;

Culea, Silviu (trad.) în Locke, John, *Al doilea tratat despre cârmuire*, Nemira, București, 1999;

Dillon, Michael; Neal, Andrew, *Foucault on Politics, Security and War*, Palgrave Macmillan, New York, 2008;

Dye, Thomas, *Understanding Public Policy. 14th Edition*, Pearson, 2013;

Easton, David, *A systems analysis of political life*, Wiley, New York, 1965;

Elder, Charles; Cobb, Roger, *The Political Uses of Symbols*, Longman Inc., New York, 1983;

Fukuyama, Francis, *Political order and Political decay. From the industrial revolution to the globalization of democracy*, Farrar, Straus and Giroux, New York, 2014;

Heeks, Richard, *Implementing And Managing Egovernment An International Text*, Sage Publications, 2006;

Hobbes, Thomas, *Leviathan or the Matter, Forme & Power of a Common-wealth Ecclesiasticall and Civill*, Oxford University Press ,Oxford, 1998;

Kingdon, John, *Agendas, Alternatives, and Public Policies. 2nd Edition*, Longman, 2003;

Kitchin, Rob, *The Data Revolution: Big Data, Open Data, Data Infrastructures & Their Consequences*, Sage Publication, 2014;

Komnios, Nicos, *Intelligent Cities. Innovation, Knowledge Systems and Digital Spaces*, Spon Press, Londra, 2002;

Locke, John, *Al doilea tratat despre cârmuire*, Nemira, București, 1999;

Machiavelli, Niccolo, *Principele*, Mondero, București, 1999;

MacIntyre, Alasdair, *Tratat de morală: după virtute*, Humanitas, București, 1985;

Mill, John Stuart, *Despre libertate. Cum ne apărăm de tirania majorității*, Humanitas, București, 2014;

Miller, David, *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice*, Humanitas, București, 2000;

Miroiu, Adrian, *Fundamentele politicii. Preferințe și alegeri colective*, Polirom, Iași, 2006;

Nay, Olivier, *Istoria Ideilor Politice*, Polirom, Iași, 2008;

Nozick, Robert, *Anarhie, Stat și Utopie*, Humanitas, București, 1997;

O'Neil, Cathy, *Weapons of Math Distruction: How Big Data Increases Inequality and Threatens Democracy*, Crown Publishing Group, New York, 2016;

Putnam, Robert; Leonardi, Robert; Nonetti, Rafaella, *Making Democracy Work. Civic Traditions in Modern Italy*, Princeton University Press, Princeton, 1993;

Rawls, John, *A Theory of Justice*, Harvard University Press, 1971

Sadowski, Jathan, *Too Smart: How Digital Capitalism is Extracting Data, Controlling Our Lives, and Taking Over the World*, The MIT Press, 2020;

Stoica, Virgil, *Cine conduce Iașiul?*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Iași, 2016;

Stoica, Virgil; Gherasim-Proca, Ovidiu, *Guvernanța electronică. De la promisiuni teoretice la realități empirice*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Iași, 2014;

Stoica, Virgil, *Guvernarea electronică. Așteptări teoretice, Dimensiuni metodologice, Realități empirice*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Iași, 2019;

Yin, Robert, *Case Study Research and Applications. Design and Methods. 6th edition*, Sage Publications, 2018.

Articole științifice

Ahrens, Leo, „The impact of public opinion on voting and policymaking. Is public opinion exogenous or endogenous?”, *Journal of Political Science*, 34 (1), 2024;

Ahvenniemi, Hannele; Huovila, Aapo; Pinto-Seppa, Isabel; Airaksinen, Miimu, „What are the differences between sustainable and smart cities?“, *Cities*, 60 (A), 2017;

Al-Ansi, Abdullah; Garad, Askar; Jaboob, Mohammed; Al-Ansi, Ahmed, „Elevating e-government: Unleashing the power of AI and IoT for enhanced public services“, *Helyon*, 40 (23), 2024;

Albino, Vito; Berardi, Umberto; Dangelico, Rosa Maria, „Smart Cities: Definitions, Dimensions, Performance, and Initiatives“, *Journal of Urban Technology*, 22 (1), 2015;

Androniceanu, Armenia, „Transparency in public administration as a challenge for a good democratic governance“, *Revista Administrație și Management Public*, 36 (2), 2021;

Ansell, Chris; Gash, Alison, „Collaborative Governance in Theory and Practice“, *Journal of Public Administration Research and Theory*, 18 (4), 2008;

Atal, Maha Rafi; Riach, Kathleen; Smith, Craig; McMaster, Robert, „Adam Smith: His continuing relevance for contemporary management thought“, *European Management Journal*, 42 (1), 2024;

Atkinson, Robert; Castro, Daniel, Digital Quality of Life: Understanding the Personal & Social benefits of the

Information Technology Revolution, 2008, disponibil la https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1278185;

Basir, Badirun; Brasit, Nurdin; Hamid, Nurdjanah, „The Influence Of Human Capital On *Smart city* Implementation And Service Performance”, *International Journal of Advanced Research*, 8 (3), 2020;

Bastos, David; Fernandez-Caballero, Antonio; Pereira, Antonio; Pacheco Rocha, Nelson, „*Smart city* Applications to Promote Citizen Participation in City Management and Governance: A Systematic Review”, *Informatics*, 9 (4), 2022;

Batty, Michael; Axhausen, Kay; Giannotti, Fosca et. al., „Smart cities of the future”, *The European Physical Journal Special Topics*, 214 (1), 2012;

Bertot, John Carlo; Jaeger, Paul; Grimes, James, „Using ICTs to create a culture of transparency: E-government and social media as openness and anti-corruption tools”, *Government Information Quarterly*, 27 (3), 2010;

Bowling, Ann; Windsor, Joy, „Towards the good life: A population survey of dimensions of quality of life”, *Journal of Happiness Studies*, 84 (2), 2001;

Brown, Ivan; Hatton, Chris; Emerson, Eric, „Quality of life indicators for individuals with intellectual disabilities: extending current practice”, *Intellectual and developmental disabilities*, 51(5), 2013;

Burgard, Sarah; Lin, Katherine, „Bad Jobs, Bad Health? How Work and Working Conditions Contribute to Health Disparities”, *National Library of Medicine*, 57 (8), 2014;

Burns, Daniel, „Augustine’s Introduction to Political Philosophy: Teaching De Libero Arbitrio, Book I”, *Religions*, 6 (1), 2015

Cummins, Robert, „Objective and Subjective Quality of Life: an Interactive Model”, *Social indicators Research*, 52, 2000;

De Guimarães, Julio; Severo, Eliana; Junior, Luiz Antonio et. al., „Governance and quality of life in smart cities: Towards sustainable development goals”, *Journal of Cleaner Production*, 253, 2019;

De Santis, Karina; Mergenthal, Lea; Christianson, Lara; Zeeb, Hajo, „Digital Technologies for Health Promotion and Disease Prevention in Older People: Protocol for a Scoping Review”, *JMIR Research Protocols*, 11 (7), 2022;

Dick-Sagoe, Cristopher, „Decentralization for improving the provision of public services in developing countries: A critical review”, *Cogent Economics & Finance*, 8(1), 2020;

Diener, Ed, „Measuring quality of life: Economic, social and subjective indicators. Social Indicators Research”, *Social Indicators Research*, 40(1), 1997;

Faling, Marijn; Schouten, Creetje; Vellema, Sietze, „Navigating competing demands in monitoring and evaluation: Five key paradoxes”, *Evaluation*, 30 (2), 2024;

Fang, Zhiyuan, „E-Government in Digital Era: Concept, Practice and Development”, *International Journal of the Computer, the Internet and Management*, 10 (1), 2002;

Ferreira Saccol, Anderson, „Citizens' quality of life and the conceptual relationship with smart cities: A literature review”, *International Journal of Advanced Engineering Research and Science*, 8 (7), 2021;

Gonzalez-Ocantos, Ezequiel; de Jonge, Chad; Nicherson, David, „Legitimacy Buying: The Dynamics of Clientelism in the Face of Legitimacy Challenges”, *Comparative Political Studies*, 48 (9), 2015;

Hajduk, Slawomira, „Multi-Criteria Analysis of Smart Cities on the Example of the Polish Cities”, *Resources*, 10 (5), 2021;

Haleem, Abid; Javaid, Mohd; Qadri, Mohd Asim; Suman, Rajiv, „Understanding the role of digital technologies in education: A review”, *Sustainable Operations and Computers*, 3 (1), 2022;

Hochtl, Johann; Parycek, Peter; Schollhammer, Ralph, „Big data in the policy cycle: Policy decision making in the

digital era”, *Journal of Organizational Computing and Electronic Commerce*, 26 (1-2), 2016;

Irani, Amizan, „Transforming Public Administration with Co-production and Digital Technologies”, *Review of Public Administration and Management*, 11 (3), 2023;

Jakopec, Petar, „Political philosophy of John Locke in the second Treatise of Government”, *Social and Political Philosophy*, 11, 2013;

Janssen, Marijn; Helbig, Natalie, „Innovating and changing the policy-cycle: Policy-makers be prepared!”, *Government Information Quarterly*, 35 (4), 2016;

Kessy, Ambrose, „Decentralization and Citizens Participation: Some Theoretical and Conceptual Perspectives”, *The African Review: A Journal of African Politics, Development and International Affairs*, 40(2), 2013;

Keta, Majlinda, „Smart city, smart administration and sustainable development”, *Romanian Economic and Business Review*, 10 (3), 2015;

Knill, Cristoph; Lehmkuhl, Dirk, „The national impact of European Union regulatory policy: Three Europeanization mechanisms”, *European Journal of Political Research*, 41 (2), 2003;

Knill, Cristoph; Schulze, Kai; Tosun, Jale, „Regulatory policy outputs and impacts: Exploring a complex relationship”, *Regulation & Governance*, 6 (4), 2012;

Koontz, Tomas; Newig, Jens, „From Planning to Implementation: Top-Down and Bottom-Up Approaches for Collaborative Watershed Management”, *Policy Studies Journal*, 42 (3), 2014;

Kummitha, Rama, „Smart city governance: assessing modes of active citizen engagement”, *Regional Studies*, 59 (1), 2024;

Kuntoro, Tri, „A Comprehensive review of e-Government Security”, *Asian Journal of Information Technology*, 16 (1), 2017;

Lăzăroiu, Cristian George; Roscia, Mariacristina, „Definition methodology for the smart cities model”, *Energy*, 47 (1), 2012;

Lin, Soriong et. al., „Investigating Users Attitudes and Perceptions Towards the Usage of Smart city Apps”, *Lecture Notes in Computer Science*, 12 (2), 2020;

Liu, Helen, „Crowdsourcing: Citizens as coproducers of public services”, *Policy & Internet*, 13 (2), 2021;

Maffei, Stefano; Leoni, Francesco; Villari, Beatrice, „Data-driven anticipatory governance. Emerging scenarios in

data for policy practices”, *Policy Design and Practices*, 3 (2), 2020;

Malek, Abdul; Lim, Seng; Yigitcanlar, Tan, „Social Inclusion Indicators for Building Citizen-Centric Smart Cities: A Systematic Literature Review”, *Sustainability*, 13 (1), 2021;

Manoharan, Aroon; Ingrams, Alex, „Conceptualizing E-Government from Local Government Perspectives”, *State and Local Government Review*, 50 (1), 2018;

Masik, Grzegorz; Sagan, Iwona; Scott, James, „Smart city strategies and new urban development policies in the Polish context”, *Cities*, 108 (1), 2021;

Ogden, Kate; Phillips, David, „The distribution of public service spending”, *Oxford Open Economics*, 3(1), 2024;

Oregi, Landa; Urrea-Uriarte, Silvia; Gonzalez Ochoantesana, Itsao et. al., „Enhancing Citizen Participation in Citizen-Centered Smart Cities: Insights from Two European Case Studies”, *Urban Science*, 9 (5), 2025;

Park, Cyrstal; Kubzansky, Laura; Chafouleas, Sandra et. al., „Emotional Well-Being: What It Is and Why It Matters”, *National Library of Medicine*, 15 (4), 2022;

Røiseland, Asbjørn, „Co-creating Democratic Legitimacy: Potentials and Pitfalls”, *Administration & Society*, 54 (8), 2022;

Rousseau, David, „General systems theory: Its present and potential”, *Systems Research and Behavioral Science*, 32 (5), 2015;

Ruhlandt, Robert, „The governance of smart cities: A systematic literature review”, *Cities*, 81, 2018;

Samset, Knut; Christensen, Tom, „Ex Ante Project Evaluation and the Complexity of Early Decision-Making”, *Public Organization Review*, 17 (1), 2015;

Sanchez-Balvas, Luana; Juan de Felipe, Julio; Quintero, Maria; de la Fuente, Andres, „An energy efficiency-based classification approach for street lighting by considering operational factors: a case study of Barcelona”, *Energy Efficiency*, 14 (1), 2021;

Schneider, Aaron, „Decentralization: Conceptualization and measurement”, *Studies in Comparative International Development*, 38 (1), 2003;

Shin, Bokyoung; Floch, Jacqueline; Rask, Mikko et. al., „A systematic analysis of digital tools for citizen participation”, *Government Information Quarterly*, 41 (3), 2024;

Siegel, David, „Decentralization, legitimacy and democracy in post-Soviet Central Asia”, *Journal of Eurasian Studies*, 13 (1), 2022;

Sikora-Fernandez, Dorota, „The concept of *smart city* in the Theory and Practice of Urban Development Management”, *Romanian Journal of Regional Science*, 10 (1), 2016;

Van der Meer, Andre; Van Winden, Willem, „E-governance in Cities: A comparison of Urban Information and Communication Technology Policies”, *Regional Studies*, 37 (4), 2003;

Veenhoven, Ruut, „The Four Qualities of Life”, *Journal of Happiness Studies*, 83 (1), 2010.